

Проблеми національної економіки

УДК 330.322

Слободянюк Наталя Олександрівна

*доктор економічних наук, завідувач кафедри,
доцент кафедри фінансів і банківської справи*

*Донецький національний університет економіки і торгівлі
імені Михайла Туган-Барановського*

Слободянюк Наталья Александровна

*доктор экономических наук, заведующий кафедры,
доцент кафедры финансов и банковского дела*

*Донецкий национальный университет экономики и торговли
имени Михаила Туган-Барановского*

Slobodyanyuk Natalija

Doctor of Economics, Associate Professor,

Head of the Finances and Banking Department,

*Donetsk National University of Economy and Trade
named after M. Tugan-Baranovsky*

Шокер Римма Ігорівна

студентка

*Донецького національного університету економіки і торгівлі
імені Михайла Туган-Барановського*

Шокер Римма Игоревна

студентка

*Донецкого национального университета экономики и торговли
имени Михаила Туган-Барановского*

Shoker Rymma

Student of the

*Donetsk National University of Economy and Trade
named after M. Tugan-Baranovsky*

**СТАТИСТИЧНА ОЦІНКА ДЕТЕРМІНАНТІВ ІНВЕСТИЦІЙНОГО
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ
СТАТИСТИЧЕСКАЯ ОЦЕНКА ДЕТЕРМИНАНТОВ
ИНВЕСТИЦИОННОГО ОБЕСПЕЧЕНИЕ ФИНАНСОВОЙ
БЕЗОПАСНОСТИ УКРАИНЫ
STATISTICAL EVALUATION OF PROVIDING INVESTMENT
DETERMINANTS FINANCIAL SECURITY IN UKRAINE**

***Анотація.** Актуальність статті обумовлена необхідністю ідентифікації та оцінки ключових детермінантів інвестиційного забезпечення фінансової безпеки України з метою їх прогнозування. Авторами обґрунтовано, що інвестиційне забезпечення є складовою фінансової безпеки країни та впливає на формування її економічного потенціалу шляхом створення сприятливого інвестиційного клімату та активізації інноваційно-інвестиційних процесів.*

На основі методичних рекомендацій щодо розрахунку рівня економічної безпеки України та власних досліджень за 2007-2017 рр. виконано діагностику стану й динаміки відповідних змін ключових індикаторів національної економіки, які формують показники інвестиційного забезпечення: валове нагромадження основного капіталу, відношення чистого приросту прямих іноземних інвестицій до ВВП, відношення обсягу інвестицій до вартості основних засобів, знос основних засобів, розмір економіки України у відсотках до Світового ВВП.

Виявлено, що стан ключових детермінантів характеризується як незадовільний, більшість з них знаходяться на рівні критичного значення.

Встановлено, що валове нагромадження основного капіталу є одним із головних показників, що характеризує рівень інвестиційного забезпечення держави, в статті доведено, що протягом 2009 -2017 рр. спостерігається критичне значення цього індикатора ($\leq 18\%$).

Досліджено, що за 2016-2017 рр. відбувається незначний приріст ВВП, що призвело до зростання частки економіки України у Світовому ВВП. В статті розраховано, що у 2010-2012 роках відношення чистого приросту прямих іноземних інвестицій до ВВП було максимально наближеним до встановленого нормативного значення, а у 2017 році майже виконано норму щодо відношення обсягу інвестицій до вартості основних засобів.

У подальших наукових дослідженнях обґрунтуванню підлягають шляхи покращення інвестиційного забезпечення фінансової безпеки держави на основі відповідних дієвих механізмів інвестиційного забезпечення.

Ключові слова: *інвестиційне забезпечення, фінансова безпека, детермінанти, індикатори, показники інвестиційної безпеки.*

Аннотація. *Актуальність статті обумовлена необхідністю ідентифікації і оцінки ключевих детермінант інвестиційного забезпечення фінансової безпеки України з метою їх прогнозування. Авторами обґрунтовано, що інвестиційне забезпечення є складовою фінансової безпеки країни і впливає на формування її економічного потенціалу шляхом створення сприятливого інвестиційного клімату і активізації інноваційно-інвестиційних процесів.*

На основі методических рекомендацій по розрахунку рівня економічної безпеки України і власних досліджень за 2007-2017 гг. виконано діагностику стану і динаміки відповідних змін ключевих індикаторів національної економіки, які формують показники інвестиційного забезпечення: валове накоплення основного капіталу, відношення чистого приросту прямих іноземних інвестицій до ВВП, відношення обсягу

инвестиций к стоимости основных средств, износ основных средств, размер экономики Украины в процентах к Мировому ВВП.

Выявлено, что состояние ключевых детерминант характеризуется как неудовлетворительное, большинство из них находятся на уровне критического значения.

Установлено, что валовое накопление основного капитала является одним из главных показателей, характеризующих уровень инвестиционного обеспечения государства, в статье доказано, что в течение 2009 -2017 гг. наблюдается критическое значение этого индикатора ($\leq 18\%$).

Доказано, что за 2016-2017 гг. происходит незначительный прирост ВВП, что привело к росту доли экономики Украины в Мировом ВВП. В статье рассчитано, что в 2010-2012 годах отношение чистого прироста прямых иностранных инвестиций в ВВП было максимально приближенным к установленному нормативному значению, а в 2017 году почти выполнено норму по отношению объема инвестиций к стоимости основных средств.

В дальнейших научных исследованиях обоснованию подлежат пути улучшения инвестиционного обеспечения финансовой безопасности государства на основе соответствующих действенных механизмов инвестиционного обеспечения.

Ключевые слова: *инвестиционное обеспечение, финансовая безопасность, детерминанты, индикаторы, показатели инвестиционной безопасности.*

Summary. *The relevance is due to the necessity of identifying and evaluating key determinants of investment security, ensuring the financial security of Ukraine with a view to forecasting them. The authors justified that the investment support presents oneself as a part of financial security of the country and influences the formation of its economic potential by creating a*

favorable investment climate and activating the innovation and investment processes.

Based on the methodological recommendations for calculating the level of economic security of Ukraine and own research for 2007-2017 years diagnostic of the status and dynamic of corresponding changes in key indicators of national economy is performed, the indicators form the investment security index: growth value of fixed assets, the ratio of net growth in foreign direct investment in GDP, the ratio of investment volume to the cost of fixed assets, depreciation of fixed assets, and the size of Ukraine economy in percentage to World GDP.

It is revealed that the status of key determinants is characterized as unsatisfactory, most of them are at the critical level.

It is established that the gross accumulation of fixed capital is one of the primary indicators characterizing the level of investment security provided by the government, the article proves that during 2009 - 2017 years the critical level of this indicator was ($\leq 18\%$).

It is proven that for 2016-2017 years there was a slight growth in GDP, which led to an increase in the share of Ukraine's economy in World GDP. The article estimates that in 2010-2012 years the ratio of net foreign direct investments in GDP was as close as possible to an established normative value, and in 2017 almost accomplished the norm for ratio of the investment volume to the value of fixed assets.

In further research, the ways of improvement will be the subjects of justification of the investment security ensuring the financial security of the country based on the appropriate operating mechanisms of financial security.

Key words: *investment security, financial security, determinants, indicators, indicators of investment security.*

Постановка проблеми. В умовах інтенсифікації НТП актуальним постає досягнення оптимальних умов залучення інвестицій в реальний та фінансовий сектори національної економіки країни, а також досягнення відповідного рівня нормативних значень показників фінансової безпеки як індикатора стану фінансової системи держави.

Інвестиційне забезпечення є складовою фінансової безпеки країни та впливає на формування економічного потенціалу країни, забезпечує можливість підвищення її конкурентоспроможності на міжнародних ринках та є важливим інструментом впливу на стан економіки країни в цілому.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Питанню інвестиційного забезпечення фінансової безпеки України присвячено увагу великої кількості дослідників. Такі науковці як: Д. В. Нікитенко [1], Н. О. Слободянюк [2], О. І. Копилюк [3], О. М. Музичка [3], З. М. Холод [3] зробили значний внесок у дослідження стану інвестиційної безпеки України та оцінили її вплив на формування фінансової безпеки держави, а О. Р. Волос [4], І. І. Москаль [5] Л. М. Закревська [6] та А. О. Заїнчковський [6] дослідили основні ризики та загрози фінансовій безпеці держави в інвестиційній сфері та динаміку інтегрального показника інвестиційного забезпечення країни.

Формулювання цілей статті. Метою дослідження є статистична оцінка детермінантів інвестиційного забезпечення фінансової безпеки України.

Виклад основного матеріалу дослідження. В період рецесії національної економіки актуальним постає збільшення притоку інвестицій, ефективно їх впровадження відповідно до прийнятих стратегій розвитку країни.

Оцінка ефективності впровадження інвестиційного капіталу повинна бути систематичною, оскільки формує релевантну інформацію щодо

загального стану інвестиційної спроможності країни, існуючих ризиків та загроз тощо.

Відповідно статистична оцінка детермінантів інвестиційного забезпечення формує інформаційно-аналітичну базу задля прийняття управлінських рішень на макрорівні стосовно підвищення рівня фінансової безпеки країни.

Так, виходячи з Методичних рекомендацій щодо розрахунку рівня економічної безпеки України та власних досліджень можна виділити наступні детермінанти інвестиційного забезпечення (табл. 1).

Таблиця 1

**Детермінанти інвестиційного забезпечення фінансової безпеки
держави за 2007-2017 роки**

Показники	Значення у відповідному періоді										
	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Валове нагромадження основного капіталу, % ВВП	27,5	26,4	18,0	16,9	17,4	18,9	16,9	14,3	13,6	15,5	16,0
Відношення чистого приросту прямих іноземних інвестицій до ВВП, %	6,46	5,69	3,97	4,22	4,24	4,08	2,24	2,23	3,33	3,50	2,0
Відношення обсягу інвестицій до вартості основних засобів, %	10,87	8,64	4,94	2,72	3,26	2,99	2,40	1,59	3,57	4,39	5,79
Знос основних засобів, %	52,6	61,2	60,0	74,9	75,9	76,7	77,3	83,5	60,1	58,1	55,1
Розмір економіки України у відсотках до Світового ВВП	0,25	0,29	0,19	0,21	0,23	0,24	0,24	0,17	0,12	0,12	0,14

Джерело: розраховано авторами за [7-10]

В таблиці подано розраховані значення детермінант інвестиційного забезпечення за 2007-2017 роки. Видно, що кожен із зазначених показників характеризується неоднозначною тенденцією. Задля визначення особливостей стану інвестиційної безпеки держави протягом аналізованого періоду необхідно порівняти розрахункові значення індикаторів з їх нормативними значеннями (табл. 2).

Таблиця 2

Нормативні значення показників

Показник	Нормативне значення
Валове нагромадження основного капіталу, % ВВП	≥ 25
Відношення чистого приросту прямих іноземних інвестицій до ВВП, %	5-10
Відношення обсягу інвестицій до вартості основних засобів, %	≥ 6
Знос основних засобів, %	≤ 35
Розмір економіки України у відсотках до світового ВВП	$\geq 1,5$

Джерело: Методичні рекомендації щодо розрахунку рівня економічної безпеки України [9]

Валове нагромадження основного капіталу у відсотках ВВП є одним із головних показників, що характеризує рівень інвестиційного забезпечення держави, адже виступає відношенням інвестицій в основний капітал до валового внутрішнього продукту країни. Видно, що даний показник відповідав нормативному значенню лише в 2007 та 2008 роках (27,5% та 26,4 %), щодо інших значень показника протягом аналізованого періоду, то спостерігається критичне значення індикатора – $< 18\%$. Такі дані свідчать про несприятливе економічне середовище і загалом про критичний стан економіки країни, особливо загрозливий стан економіки спостерігається у 2014 та 2015 роках (14,3% та 13,6 % відповідно), частково таку тенденцію можна пояснити особливістю воєнно-політичних подій, що склалися. Починаючи з 2016 року значення валового нагромадження основного капіталу зростає, проте і дотепер знаходиться на рівні критичного.

Щодо відношення чистого приросту прямих іноземних інвестицій до ВВП, то ситуація повторюється - і лише у 2007-2008 роках значення входять в межі нормативних. Виходячи з того, що на значення досліджуваного показника впливають обсяг прямих інвестицій (сальдо), курс гривні до долара США та розмірів ВВП країни, можна представити наступну динаміку цих показників (рис. 1).

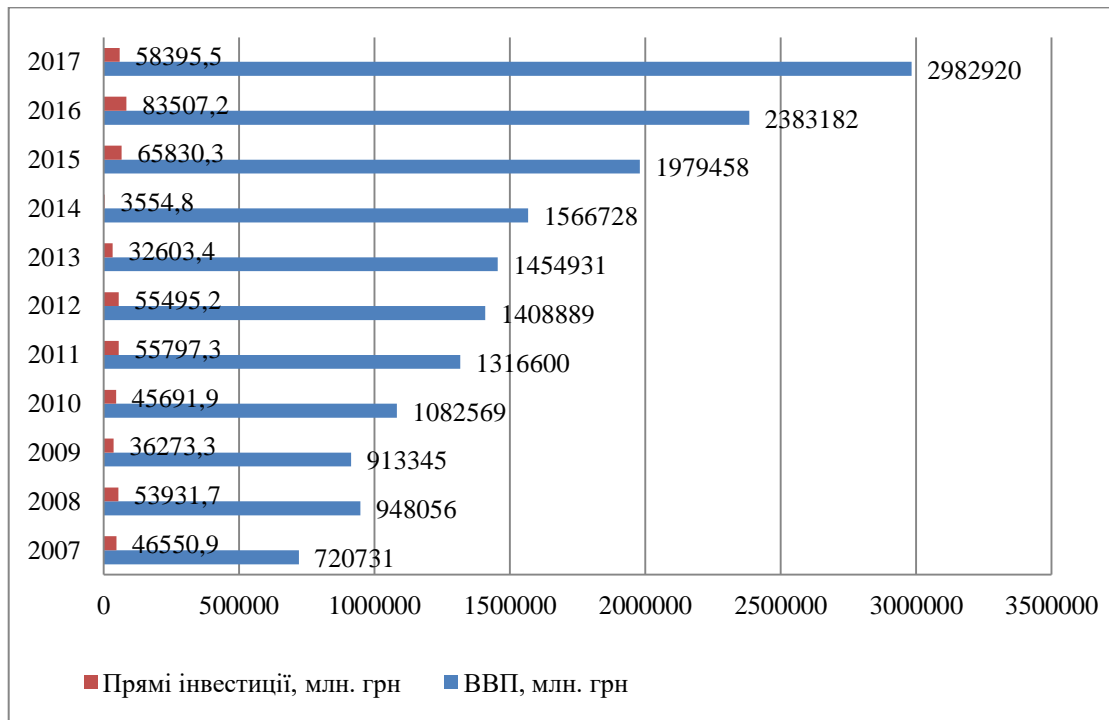

Рис. 1. Динаміка основних значень показника чистого приросту прямих іноземних інвестицій

Джерело: побудовано авторами за [7-8]

Видно, що у 2007 та 2008 роках спостерігається одночасне зростання рівня ВВП та прямих інвестицій, проте, уже наступного року зазначені показники знижуються і, разом з тим знижується досліджуваний показник до рівня 3,97 %, що є менше нормованого значення. З 2010 року по 2012 рік, показники знову зростають і дещо покращують стан досліджуваного індикатора, прирівнюючи його максимально близько до норми (4,08% у 2012 році), у подальші роки значення ВВП та прямих іноземних інвестицій змінюються неоднозначно (зростання ВВП та зменшення прямих

іноземних інвестицій у 2013-2014 роках та зростання обох показників у 2015-2016 роках). Станом на 2017 рік відношення чистого приросту прямих іноземних інвестицій до ВВП склало 2%, тобто найменше за весь аналізований період. На це загалом вплинуло зменшення обсягу прямих іноземних інвестицій на 69,9 % порівняно з 2016 роком.

Показник відношення обсягу інвестицій до вартості основних засобів теж зазнавав змін протягом аналізованого періоду (табл. 3).

Таблиця 3

**Динаміка обсягу капітальних інвестицій та вартості основних засобів
за 2007-2017 роки**

Рік	Капітальні інвестиції (млн. грн.)		Вартість основних засобів (млн.грн.)	
	Значення показника	Темп приросту, %	Значення показника	Темп приросту, %
2007	222679	-	2047364	-
2008	272074	22,2	3149627	53,8
2009	192878	-29,1	3903714	23,9
2010	180575,5	-6,4	6648861	70,3
2011	241286,0	33,6	7396952	11,3
2012	273256,0	13,2	9148017	23,7
2013	249873,4	-8,6	10401324	13,7
2014	219419,9	-12,2	13752117	32,2
2015	273116,4	24,5	7641357	-44,4
2016	359216,1	31,5	8177408	7,0
2017	448461,5	24,9	7733905	-5,4

Джерело: складено та розраховано авторами за [7]

За нормативами значення показника відношення обсягу інвестицій до вартості основних засобів має дорівнювати або перевищувати 6%. Дослідженні дані показують, що показник відповідає нормативам у 2007 році – 10,87% та у 2008 році – 8,64%. В подальшому значення показника жодного разу не відповідало нормативу. У 2014 році показник сягнув найвищої позначки і склав 1,59% при обсязі капітальних інвестицій у сумі 219419,9 млн. грн. та основних засобів у сумі 13752117 млн. грн. Видно, що така ситуація склалась через зниження обсягу капітальних інвестицій на 12,2% відносно попереднього року та зростання вартості основних

засобів на 32,2 % відносно 2013 року. Проте, уже наступного року досліджуваний показник зріс майже вдвічі і склав 3,57%, на це загалом вплинуло зростання обсягу капітальних інвестицій на 24,5%, та зменшення загальної суми основних фондів на 44,4%. В подальшому спостерігається продовження даної тенденції та поступове зростання досліджуваного індикатора, який станом на 2017 рік склав 5,79%, що майже сягнуло нормативного показника.

Наступним аналізованим показником є ступінь зносу основних засобів. За 2007-2017 роки зазначений показник жодного разу не відповідав нормованому значенню ($\leq 35\%$), а постійно значно перевищував його (рис. 2).

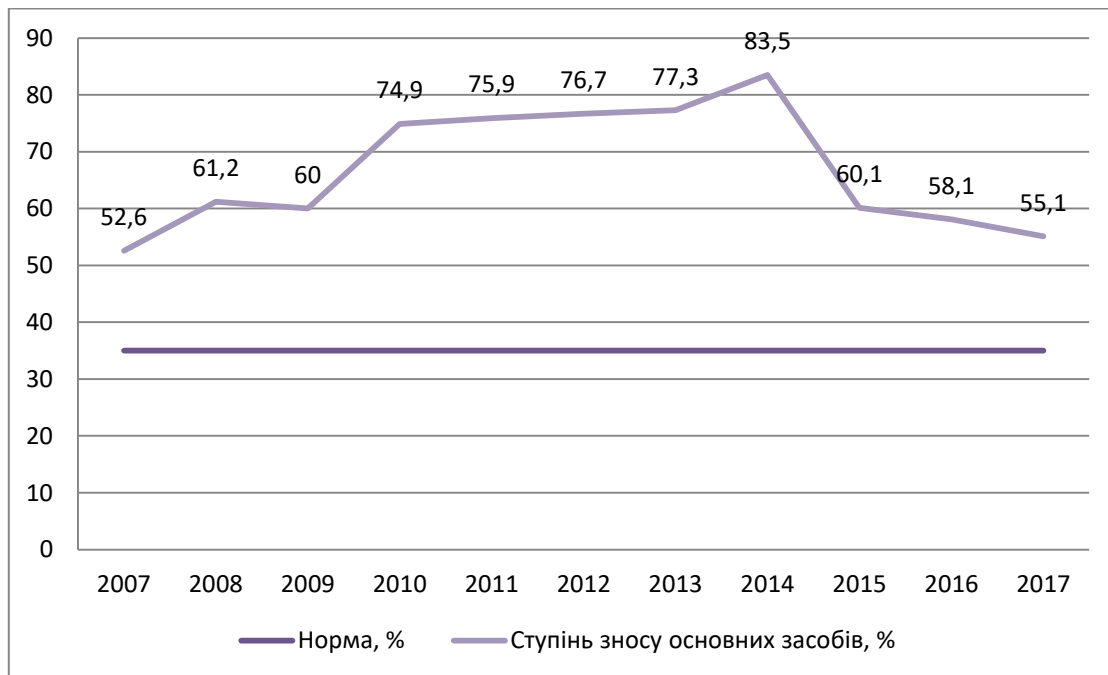

Рис. 2. Динаміка показника зносу основних засобів за 2007-2017 рр.

Останнім, із не менш важливих аналізованих індикаторів стану інвестиційного забезпечення фінансової безпеки держави є розмір економіки України у відсотках до Світового ВВП. Нормоване значення даного показника встановлене на рівні 1,5% і більше, проте протягом аналізованого періоду нормованого значення не було досягнуто (рис. 3).

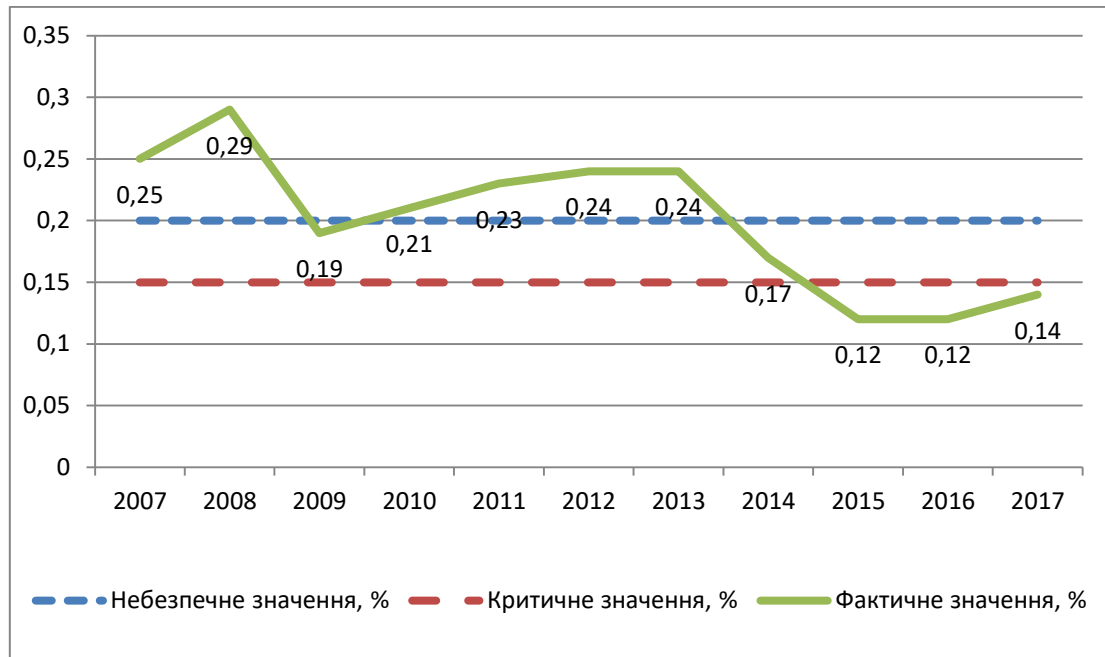

Рис. 3. Розмір економіки України у відсотках до світового ВВП

Отже, розмір економіки України відносно Світового ВВП в період з 2007 року знаходився на рівні небезпечного значення, у 2009 році – сягнув критичного рівня (0,19%), проте уже наступного року знову зріс до небезпечного рівня і до кінця 2013 року стан показника надалі покращувався. Починаючи з 2014 року і дотепер показник знову знаходиться на критичному рівні (станом на 2017 рік – 0,14%). Україна значно відстає від інших країн за темпами економічного розвитку, саме тому її частка у світовому ВВП є настільки незначною (рис. 4).

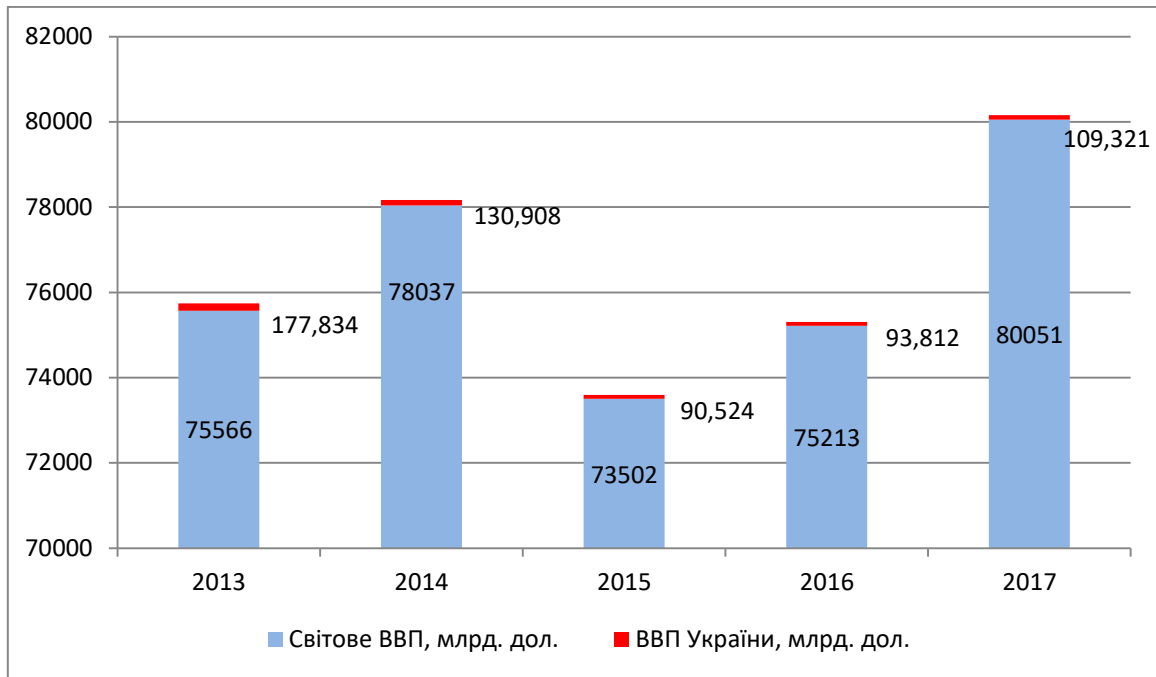

Рис. 4. Частка України у Світовому ВВП за роками

Видно, що останні п'ять років в Україні не спостерігається стабільність щодо зростання обсягу ВВП, а навпаки, його значення з 2013 року по 2015 рік значно зменшилось (від 177,834 млрд. дол. США до 90,524 млрд. дол. США), і, у 2016-2017 роках показник незначними темпами почав зростати, а разом з тим, зросла і частка економіки України у Світовому ВВП. Тобто, можна прогнозувати вихід із рівня критичного значення при подальшому зростанні обсягу ВВП України. Виходячи з цього, зрозуміло, що саме інвестиції можуть стати тим інструментом, який допоможе зростити рівень економічної привабливості економіки нашої країни і збільшити її частку в світовій економіці.

Проаналізовані значення детермінантів інвестиційного забезпечення можна подати у вигляді узагальненої таблиці, що показує їх відповідність, невідповідність або наближеність до загально-визначеної норми (табл. 4).

**Співвідношення фактичних та нормативних значень показників
інвестиційного забезпечення ***

Показники	Відповідність нормативу за періодом										
	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Валове нагромадження основного капіталу, % ВВП	+	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Відношення чистого приросту прямих іноземних інвестицій до ВВП, %	+	+	-	±	±	±	-	-	-	-	-
Відношення обсягу інвестицій до вартості основних засобів, %	+	+	-	-	-	-	-	-	-	-	±
Знос основних засобів, %	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Розмір економіки України у відсотках до Світового ВВП	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Джерело: створено авторами

Примітка: * - «+» відповідність фактичних значень детермінантів інвестиційного забезпечення встановленим нормативам

З зазначеної таблиці видно, що лише в 2007-2008 роках зазначені індикатори стану інвестиційного забезпечення відповідали встановленим нормам (окрім зносу основних засобів та розміру економіки України у Світовому ВВП). Також, у 2010-2012 роках відношення чистого приросту прямих іноземних інвестицій до ВВП було максимально наближеним до норми, а у 2017 році майже виконано норму щодо відношення обсягу інвестицій до вартості основних засобів. Проте, слід відзначити, що ситуація щодо інвестиційного забезпечення фінансової безпеки держави є вкрай незадовільною або ж навіть критичною. Тобто прослідковується недостатність залучення державою інвестиційних ресурсів, обсяги яких протягом останніх років збільшуються, але повільними темпами.

Щодо стану інвестиційного забезпечення у 2018 році можна зробити деякі прогнози, виходячи з зазначених даних (табл. 5).

Таблиця 5

Показники економічного розвитку України у 2018 році

Показник	Значення	Частка відносно попереднього року, %
Валовий внутрішній продукт за І кв., млн. грн.,	807 322	27,06
Прямі іноземні інвестиції за І кв., млн. дол. США,	1121	50,91
Капітальні інвестиції за І кв., млн. грн.,	337045,6	75,16

Джерело: складено та розраховано авторами за [7-8]

Видно, що значення ВВП за II квартали 2018 року становить 27,06% від річного показника попереднього року або 807322 млн. грн. можна сказати, що показник не відповідає ймовірним прогнозам (не менше 50% за півріччя). Щодо обсягу прямих іноземних інвестицій в економіку України, то їх значення за II квартали 2018 року становить 1121 млн. дол. США або 50,91% від показника 2017 році, що майже виправдовує економічні сподівання. Обсяг капітальних інвестицій за III квартали 2018 року склав 75,16% від 2017 року або 337045,6 млн. грн.

Висновки. Отже, стан детермінантів інвестиційного забезпечення фінансової безпеки України є незадовільним, деякі із аналізованих показників менше встановлених нормативних значень. За весь аналізований період лише в 2007-2008 рр. показники відповідали нормативним значенням, або ж були наближеними до нього. Слід зосередити увагу на залученні все більшого обсягу іноземних ресурсів, що дасть змогу збільшити частку економіки країни у Світовому ВВП. Для економіки України характерною рисою є значне зношення основних засобів, що свідчить про низький техніко-технологічний рівень країни, тобто необхідно звернути увагу на спрямування залучених ресурсів в сферу інноваційного розвитку задля підвищення показників розвитку галузей реального сектору економіки. Загалом, економіка України знаходиться на дуже низькому рівні, а економічний потенціал країни недовикористовується. У подальших наукових дослідженнях

обґрунтуванню підлягають шляхи покращення інвестиційного забезпечення фінансової безпеки держави на основі відповідних дієвих механізмів інвестиційного забезпечення.

Література

1. Нікитенко Д. В. Стан інвестиційної безпеки України / Д. В. Нікитенко // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. – 2017. – С. 96-102.
2. Слободянюк Н. О. Інвестиційний складник фінансової безпеки держави / Н. О. Слободянюк // Економічний вісник Запорізької державної інженерної академії. – 2017. – Вип. 2-1 (08). – С. 64-69.
3. Копилюк О. І., Музичка О. М., Холод З. М. Інвестиційно-інноваційна складова в системі економічної безпеки України / О. І. Копилюк, О. М., Музичка, З. М. Холод // БізнесІнформ. – 2016. – №11. – С. 81-87.
4. Волос О. Р. Інвестиційна безпека України: загрози та напрями зміцнення / О. Р. Волос // Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. – 2014 –№1. – С. 29-38.
5. Москаль І. І. Ризики і загрози фінансовій безпеці держави в інвестиційній сфері / І. І. Москаль // Наукові записки. – 2013. – Вип. 23. – С. 78-82.
6. Закревська Л. М., Заїнчковський А. О. Інвестиційна безпека як складова економічної безпеки / Л. М. Закревська, А. О. Заїнчковський // Вісник Черкаського університету. Серія «Економічні науки». — Черкаси : ЧНУ. — 2016. — № 2. — С. 28-34.
7. Офіційний сайт Державної служби статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
8. Офіційний сайт Міністерства фінансів України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://index.minfin.com.ua/economy/gdp/>

9. Про затвердження Методичних рекомендацій щодо розрахунку рівня економічної безпеки України: Наказ Міністерства економічного розвитку і торгівлі України № 1277 від 29 жовтня 2013 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.me.gov.ua/Documents/List?lang=uk-UA&tag=MethodichniRekomendatsii>
10. Динаміка ВВП світу [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://seosait.com/dinamika-vvp-mira-1970-2016/>

References

1. Nikytenko D. V. Stan investycijnoji bezpeky Ukrajinj / D. V. Nikytenko // Naukovyj visnyk Mizhnarodnogho ghumanitarnogho universytetu. – 2017. – S. 96-102.
2. Slobodjanjuk N. O. Investycijnij skladnyk finansovoji bezpeky derzhavy / N. O. Slobodjanjuk // Ekonomichnyj visnyk Zaporizkoho derzhavnoji inzhenernoji akademiji. – 2017. – Vyp. 2-1 (08). – S. 64-69.
3. Kopyljuk O. I., Muzychka O. M., Kholod Z. M. Investycijno-innovacijna skladova v systemi ekonomichnoji bezpeky Ukrajinj / O. I. Kopyljuk, O. M., Muzychka, Z. M. Kholod // BiznesInform. – 2016. – #11. – S. 81-87.
4. Volos O. R. Investycijna bezpeka Ukrajinj: zagrozy ta naprjamy zmicnennja / O. R. Volos // Naukovyj visnyk Ljvivskogho derzhavnogho universytetu vnutrishnikh sprav. – 2014 – #1. – S. 29-38.
5. Moskalj I. I. Ryzky i zagrozy finansovij bezpeci derzhavy v investycijnij sferi / I. I. Moskalj // Naukovi zapysky. – 2013. – Vyp. 23. – S. 78-82.
6. Zakrevska L. M., Zainchkovskij A. O. Investytsiina bezpeka yak skladova ekonomichnoi bezpeky / L. M. Zakrevska, A. O. Zainchkovskij // Visnyk Cherkaskoho universytetu. Serija «Ekonomichni nauky». — Cherkasy : ChNU. — 2016. — # 2. — S. 28-34.

7. Oficijnyj sajt Derzhavnoji sluzhby statystyky Ukrainy [Elektronnyj resurs]. – Rezhym dostupu: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
8. Oficijnyj sajt ministerstva finansiv Ukrainy [Elektronnyj resurs]. – Rezhym dostupu: <https://index.minfin.com.ua/economy/gdp/>
9. Pro zatverdzhennja Metodychnykh rekomendacij shhodo rozrakhunku rivnja ekonomichnoji bezpeky Ukrainy: Nakaz Ministerstva ekonomichnogho rozvytku i torghivli Ukrainy # 1277 vid 29 zhovtnja 2013 r. [Elektronnyj resurs]. – Rezhym dostupu: <http://www.me.gov.ua/Documents/List?lang=uk-UA&tag=MetodichniRekomendatsii>
10. Dynamika VVP svitu [Elektronnyj resurs]. – Rezhym dostupu: <https://seosait.com/dinamika-vvp-mira-1970-2016/>